

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nčv.); izven Trsta pa po 3 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilu političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo v ulici **Molin piccolo št. 7. II. nadstr.** Zaročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Armado povelje — na adresu Madjarov.

Dne 16. septembra ostane gotovo najpomembnejši med vsemi dogodki novih časov v političnem življenju monarhije avstro-ogrške. Iz Chlopot v Galiciji dne 16. septembra je datirano armado povelje, kakor je izdaje cesar običajno po vsakoletnih velikih vojaških vajah. Ali: kako se letošnje povelje razlikuje od svojih prednikov po vsebini, tendenciji in tudi — obliki! Običajno so taka povelja strogo in jedino militarno strokovne naravi. Cesar sporoča dotičnim četam, ki so se udeležile vaj, in njihovim poveljnikom svojo sodbo, sodbo vojaškega strokovnjaka in vrhnega poveljnika vojske. To je bil vsikdar jedini namen takim poveljem. To pot pa je z vojaško-strokovnim sporočilom vojski spojeno epohalno sporočilo vsej javnosti, izlazi vsemu političnemu svetu. Z armadnim poveljem je spojena politična manifestacija s prestola doli.

Vsebinska in oblika te manifestacije cesarjeve volje delujeta naravnost senzacijsko. V hipu niti ni možno računati niti z najmanjšo verjetnostjo, kakove bodo daljše posledice tej manifestaciji. Čitatelji so jo čitali v sinočnjem izdanju našega lista. Gotovo so tudi oni tega uverjeni, da je to dokument nedogledne važnosti. Meja bi mogel biti to v razvoju političnih dogodkov v monarhiji, izlazi pa se v življenju nemadarskih narodnosti na Ogrskem. Kajti dejstvo imamo tu, dejstvo, v katero človek skoro ne more prav verovati, slučaj, ki nima precedenčnih slučajev v politični zgodovini monarhije v zadnjih desetletjih: da je ostrina cesarjevih besed obrnena proti Madjarom! Težko tega dejstva ni težko oceniti, ako imamo pred očmi notorično osebo naklonjenost monarha do madjarskega plemena, ako uvažujemo notorično, vsem znano resnico, da se imajo Madjari zahvaliti največ naklonjenosti in dobrohotnosti s prestola doli, da so postali gospodovalec narod ne le v ogrski polovici, ampak v vsej monarhiji, da so dobili pod noge ne le nemadarske narodnosti v Transilvaniji, ampak da so postali faktor, kateremu je podrejen razvoj političnih stvari tudi v naši polovici, in da je madjarska politična moč postala element, ki daje direktno vnanji politiki monarhije, tako, da se je nje politično in go-

spodarsko razmerje do drugih držav urejalo vedno dosedaj s posebnim ozirom na madjarske interese. Velik je torej dolg, ki obremenja madjarsko pleme dinastiji na dobro. Nobeno nemško pleme v monarhiji ni dolžno dinastiji toliko hvaležnosti, kakor je je dolžno madjarsko pleme. Došlo je do narodne in politične moči, ki ni v nobenem razmerju z njega kulturo, z njega ekonomsko vsposobljenostjo in etično vrednostjo in številom. Po svojih lastnih kvalitetah bi bilo ostalo gotovo v razmerju podrejenosti, ali bi bilo k večjemu ostalo enako poleg enakih, a nikdar ne bi bilo postalo gospodovalno pleme. Eno edino sredstvo je, s katerim se je madjarsko pleme tudi iz sebe povzpelo v višine: to je brezprimerna — drznost. Ali tudi ta bi se bila razbila ob naravnih etnografskih odnošajih, ob pomanjkanju vsakega sorodstva med Madjari in drugimi plemeni, da jim ni prihajala v prilog ugodnost drugih odnošajev, med katere je prištevati ravno naklonjenost dinastije do madjarskega plemena.

Vse to treba uvaževati, ako hočemo prav oceniti teža dejstva, da se je ostrina kronine manifestacije obrnila proti istim Madjarom. In res: Madjari so tirali do skrajnosti svojo brezobzirnost do svojega dobrotnika in zaščitnika na prestolu. Politika sploh ne pozna sentimentalnosti in besede hvaležnosti ni v slovarju političnega življenja. Ali tolike brezobzirnosti ne bi bilo zmogočno bržkone nobeno drugo pleme, če tudi ne iz hvaležnosti, pa iz dobro proračunjenega lastnega interesa in tiste politične dalekovidnosti, ki računa tudi s tem, kaj bi moglo biti — jutri in pojutranj. V veliko presečenju je došla tudi vest, da je državni zbor sklican na dan 23. t. m. Ta odredba je presenetila tembolj, ker je vlada še nedavno temu odločno odklonila zahtevo Nemcev, naj se nemudoma skliče državni zbor, da bo mogel tudi ta zastop označiti svoje stališče nasproti pridržanju tretjeletnikov in nasproti dogodkom na Ogrskem; in še pred par dnevi so zastopniki vlade v dež. zborih izjavljali v nje imenu, da ne bi bilo umestno sklicati sedaj državni zbor. Kaj je moglo nakloniti vlado do tako nagle in v oči bodeče spremembe stališča? Vesti z Dunaja hočejo vedeti, da je nenadno sklicanje državnega zbora tudi v zvezi s cesarjevim armadnim poveljem. In res ni izključeno, da se je sedaj hotelo navlašč dati prilike avstrijskemu parlamentu, da se postavi — na stran krone in da ustvari protitežje divjim agitacijam,

katerih je pričakovati in katere že napovedujejo madjarski šovinistiški listi, katerih eden že kliče: Alea jacta est!

Mi smo že povdarili nedavno temu, kako se dogodki v krizi na Ogrskem razvijajo v smeri, ki ima na svoji zaključni točki konflikt med Madjari in krono. In konflikt je tu. Saj besede cesarjeve zadevajo — vseh. In sicer huje njih, ki slepe se svojo lojalnostjo, nego pa srditeže Barabassove vrste, ki rohne vedno, ker imajo v tem svojo edino političsko raison d'être.

Konflikt je tu. Armado povelje akcentuira nalogo skupne vojske nasproti vsem sovražnikom, a popred kliče cesar onim, ki hočejo porušiti jedinstvenost vojske, da se svojim pravicam in oblastim kakor vrhni poveljnik vojske ne odpove nikdar! Ali ni možno, da je hotel cesar tudi te »rušitelje« označiti za sovražnike?! Ali ni morda ravno zato združil politično manifestacijo z militarnim činom?! Ni-li morda to a p e l n a v o j s k o za vse možne — politične slučaje?!

Kriza na Ogrskem je po manifestaciji volje cesarjeve stopila v najakutnejši stadij, ki pomenja morda prag do dogodkov, katerim bi mogle slediti usodne epohalne politične, ali celo državnopravne spremembe v monarhiji. Z našega slovanskega stališča ne treba obžalovati, da je prišlo tako. Saj je to polom, pravi Sedan, za protislovanski zistem v monarhiji. Ne obžalujemo že iz sokrvin simpatij do nemadarskih narodov na Ogrskem. Madjari se igrajo z ognjem in čim bolj si opečejo prste, tembolj bo olajšano narodnostim na Ogrskem. Ali ne moremo dovolj resno prositi onih, ki vodijo politiko avstrijskih Slovanov, da se ne dajo zavesti po sirenskih glasovih Nemcev! Nikar naj ne hojijo — po stari slovanski navadi — v žrjavico po kostanj — za druge! Če Nemci vihte sedaj rokave v obrambo »enotnosti vojske«, mislijo le na vojsko, ki naj bi ger manizirala in ki naj bi bila tudi v bodoče instrument nemškega nadvladja. Nemci ne bi ganili niti prsta za enotnost vojske, v kateri bi vladal duh po besedah v zaključnem odstavku armadnega povelja: vojske, v kateri ne bi se dušila nacionalna svojstva vsakega plemena, ampak negovala in povsperevala in stavljal v službo skupnosti. Nemci hočejo vojske, v kateri bi tudi nadalje vladal duh, ki poraja »zde« in »tukaj«-afere; vojske, ki bi slovanskim narodom izpostavljala Gesslerjev klobuk — nemškega herravolka in njihove podrejenosti.

priljubili anatomija in medicina. Zaljubljen se je v te vede, kar je pri moških visokega stanu jako nenavadno, da si se je sam vladar bavil s kemijo. Kratko: gospod Artur je bil tudi po mnenju profesorjev v Montpellieru jako napredoval. Učenje ga je tolažilo v ujetništvu, hkrati ga je pa tudi docela izlečilo. Dve leti baje sploh ni govoril, dihnil redko, spal v nekem hlevu, pil mleko švicarske krave in jedel le kreso.

Odkar biva v Toursu ni obiskal nikogar, ponosen je kakor pav. Toda Vi ste si ga očitno pridobili; kajti odkar ste vi tukaj, jezdi po dvakrat na dan mimo našega okna, in to gotovo ne radi mene.... Gotovo, on je v Vas zaljubljen.

Kakor začarana se je zganila grofica po teh besedah. Napravila je neko kretajo in se nasmehnila, kar je iznenadilo markizo. Mesto, da bi pokazala instinktivno zadovoljnost, katero čuti vsaka, tudi še tako stroga žena, če zve, da jej je ono provzročil nesrečnej, je ostal vendar njen pogled moten in hladen. Njen obraz je izražal nevoljo, ki se je pa že bližala mrzkosti. To ni bila zavrnitev ljubeče žene, ki se odpove v prid jednemu samemu bitju vsemu na svetu, potem se zna smežati in šaliti; ne, Julija je bila v tem trenutju podobna človeku, ki pri spominu

Politični pregled.

V Trstu, 18. septembra 1903.

Sklicanje državnega zbora. Nenadno sklicanje državnega zbora je v prvem hipu prineslo precejšnje iznenadenje, a to iznenadenje se je hitro poleglo, ko se je doznanlo, da bo zasedanje trajalo le štiri dni in da bo njegova jedina naloga ta, da reši iz zadrege Koerberjevo vlado. Državni zbor ne bo imel namreč drugega dela, nego odpraviti Chiarijevo formulo, ki dela poklicanje v vojaško službovanje letošnjih avstrijskih novincev odvisno od uvrščenja v vojsko ogrskih novincev.

Vlada bi tudi rada videla, da bi se v državnem zboru nekoliko zaropotalo proti Madjarom in da bi se avstrijski parlament v tem obziru pokazal solidaren, kar se pa prav gotovo ne zgodi, ker Mladočehi sicer bržkone zelo oestro nastopijo, a ne proti Madjarom, marveč proti naši vladi, ki je s svojo pangermansko politiko zakrivila, da je vsa monarhija zašla v tako zagato, iz katere ni nikakega izhoda.

Ako bila naša vlada in nje prednice tirale pravo avstrijsko in ne pangermanske politike, bi Madjari nikoli ne bili toliko zrastle.

Kriza na Ogrskem in armado povelje. Prva kratka poročila so že tu iz Budimpešte o utisu, ki ga je tamkaj napravila slovesna in nepričakovano ostra izjava cesarjeva, da on ne privoli v duvaliziranje vojske, da torej odklanja »narodne zahteve« Madjarov. Ako s tega mesta, kjer se na zlati tehtnici tehta vsaka beseda, predno jo pošilja v javnost, tako govore, kakor govori armado povelje na adresu Madjarov, potem so na jasnem vsi prizadeti, da jim je rečeno vsprejeti od najresnejše strani. Ko smo včeraj popoldne prečitali besedilo armadnega povelja, smo osupnili. Nismo prav verjeli svojim očem. Ni nas presenetil fakt, da cesar odklanja zahteve Madjarov glede vojske, skrajno nas je pa osupnila odločnost, rezkost, s katero se je to zgodilo. Ko nam je minul prvi hip presenečenja, bilo je prvo vprašanje, ki smo si je stavili: kakov utis napravi to cesarsko sporočilo na Ogrskem? Ali zavlada konsternacija, ali zavihra vihar? Po prvih poročilih, došlih iz Budimpešte, je soditi, da se je zgodilo prvo in da se zgodi tudi drugo. Takozvani liberalni krogi niso toliko zadeti po meritorni odklonitvi, kolikor po ostrosti oblike. Oni drugi, »nezavisni«, Košut, Barabas in družba, pa že napovedujejo skrajni

na nevarnost, katero si živo predstavlja, tudi čuti bolečine. Čeprav trdno prepričana, da Julija ne ljubi njenega nečaka, se je teta vendar zelo začudila, ko je videla, da ne ljubi nikogar. Streptala je, ko je spoznala v Juliji razočarano srce in mlado ženo, kateri je bila izkušnja jednega dneva, morda jedne noči zadostovala, da je precenila Viktorjevo ničevnost.

»Če ga pozna«, si je mislila, »je s tem vse rečeno. Moj nečak se bo moral kmalu podvreči zakonskim neprijetnostim.«

Sklenila je spreobrniti Julijo k monarhičnim naukom iz časov Ljudevita XIV.; toda malo ur pozneje je spoznala ali bolje rečeno uganila splošno stanje človeške družbe, katero je provzročilo tudi grofičin ožnost. Nenadoma je postala Julija zamišljena ter se prej nego po navadi podala v svojo sobo. Ko jo je bila hišna sleskla ter jo zapustila pripravljeno, da se vleže, je obsedela ona pred ognjem, na počivalniku, prevlečenim z rumenim žametom, na onem starinskem pohištju, ki je priljubljeno starim in mladim. Ihtela je, zdihovala in premišljevala; potem pa si je primaknila majhno mizico, poiskala papirja ter jela pisati. Čas je hitro potekal; Julija pa je valed prisrčnosti, s katero je pisala to pismo, očitno veliko trpela; dolgo

PODLISTEK.

10

Ženska tridesetih let.

Francoški spisal: Honoré de Balzac.
Poslovenil K. Z.

I.

Prvi grehi.

Njena družba je postala gospej de Listomere tako prijetna in ljuba, da se je slepo zaljubila v svojo nečakinjo in je ni hotela več zapustiti. Mesec je zadostoval, da se je sklenilo mej njima trejati prijateljstvo. Ne brez presenečenja je zapazila stara dama izpremembe, ki so se izvršile na lieu gospe d' Aiglemont. Žalostna barva njenega obraza se je bila polagoma zgubila in njeno obličje je postalo blede in medlo. Zgubivši avoj prvoten čar je postala Julija manj žalostna. Včrsh je zbudila vdova v svoji nečakinji vesele občutke ali razposajen smeh, katere je pa kmalu zadušila kaka neprijetna misel. Slutila je, da nista niti spomin na očeta niti Viktorjeva odsotnost vzrok njene globoke otočnosti, ki je potegnila zastor čez nečakinjo življenje. Razven tega pa je imela tudi toliko hudih slutenj, da jej je bilo težko najti pravi vzrok bolesti; kajti resnico zvemo morda le po kakem naključju. Nekoč pa je

dala konečno Julija svoji teti spoznati, da je popolnoma pozabila na svoj zakon in vrh tega še neko lahkomišelnost dekliško nerazsodnost, neko odkritosrčnost, neko otročnost, vredno prve mladosti, s kratka: to fiao in pogosto globoko duhovitost, ki je lastna mladim francoskim dekletom. Gospa de Listomere se je torej odločila razkriti tajnosti te duše, katere čudovita lastnost je bila podobna neprešalnjivemu hlinjenju. Že se je temnilo, ko sta sedeli dami pri nekem oknu, obrnjenem na ulico. Julija se je bila zopet zamislila, ko je prijel mimo nek gospod.

»Ta je jedna Vaših žrtev«, je rekla stara gospa.

Gospa d' Aiglemont je pogledala teto z nekim nemirnim začudenjem.

»To je mlad angleški kavalir, časti vredni Artur Armand, najstarejši sin lorda Grenvilla. Njegova preteklost je zanimiva. Leta 1802. je prišel v Montpellier, kamor so ga bili poslali zdravniki, z nado, da mu ondotni zrak ozdravi prano bolezen, kateri je že skoro podlegel. Kakor vse njegove rojake, tako je bil dal Napoleon tudi njega pred izbruhom vojne ujeti, kajti ta mogotec ne more biti nikdar brez boja. Da bi se razvedril je začel proučevati mladi Anglež svojo baje smrtonosno bolezen. Neopaženo sts se mu

boj. Njihovo glavno glasilo, »Magyarország« pravi, da je po armadnem povelju kriza postala nerazrušljiva in kliče: kocka je padla! Narod da se ne utrudi, tudi če bi trebalo večletnih bojev.

No, no, morda pa se tudi pri teh go-spodih izkaže resničnost pregovora, da se juha ne je tako vroče, kakor se kuha. Gospoda ostajajo morda le pri svojem starem izkuše-nem sistemu — strahovanju. Gori rešeni list žuga s pasivno rezistenco, kakoršnja so tirali Madjari v petdesetih letih. Posebno pa naj prebivalstvo odreka plačevanje davkov. »Ma-gyarország« je uverjen, da taka demonstra-cija skoro pokaže svoje posledice.

Možno je to. Ali zelo verjetno je, da bodo te posledice rezale tudi v madjarsko meso. Madjari ne smejo pozabiti, da v pet-desetih letih še ni bilo duvalizma in da niso imeli še svoje neodvisne države in svoje vlade. Če so tedaj tirali »pasivno rezistenco« so delali neprimerno skupni avstrijski državi; če pa bodo sedaj nekako obstruirali z odra-kanjem davkov, bodo svoji lastni državni. Z nje madjarskim označe-njem delali neprimerno in jo sla-bili! Madjari so postali debeli in mastni v svoji madjarski državi, ali hoteli bi postati še debelejši. Moglo bi pa priti, da se udušev svoji lastni masti.

Kongres nemških socialistov. — Na posvetovanju dne 16. t. m. so rešili dve vprašanji, ki sta povzročali precej viharja v taboru nemške socialne demokracije. To se pravi: eno so rešili, preko drugega pa so prešli na dnevni red. Prvo vprašanje je bilo, ali smejo socialistični uredniki sodelovati pri nesocialističnih listih? Sled je vsprejel re-solucijo, ki pravi, da socialističnim uredni-kom ni dovoljeno sodelovati pri takih me-ščanskih listih, ki prinašajo zlobne napade ali zlohotne kritike o socialno-demokratični stranki. Dovoljeno pa jim je sodelovati pri drugih listih, ki ne prinašajo takih napadov ali zlohotnih kritik, ali položaj dotičnika mora biti tak, da ni siljen pisati ali vsprej-mati napadov na socialno-demokratično stranko. V interesu stranke in v interesu do-tičnikov pa je, da se ne postavljajo na po-sebna zaupna mesta, ker bi isti prej ali slej morali priti v konflikt s stranko.

Drugo vprašanje, preko katerega pa so prešli na dnevni red, je bilo poljsko vprašanje. Poljski socialni demokratje tvorijo svojo posebno organizacijo, s katero o zadnjih državnozbornih volitvah ni moglo priti do sporazumljenja radi narodnega vprašanja. Zabeleženja vredno je, da se je sedaj na shodu v Draždanih par govornikov najodločnejše potegnilo za Poljake in za njihovo pravico do tega, da so tudi narodni. Sodrug Katzenstein je izjavil n. pr., da je vopostavljanje poljske na-cijonalne države možno spraviti v sklad so-cialno-demokratičnim programom in zato da so sodrugi poljske narodnosti vredni in po-trebni podpore v vsakem pogledu. So-drug Ledebur pa je izjavil celo da bi bili narodni Poljaki lo-povi, ako ne bi zasledovali na-rodni ciljev.

Načelstvo da ne sme podeljevati na-je sanjarila pri vsakem stavku. Hipno pa se je mlada žena razjokala in prenehala s pi-sanjem. Ure v stolpih so bile dve. Njena glava, težka kakor glava umirajoče, se jej je nagnila na prsi. Ko se je pa zopet vzravala je nenadoma zagledala pred seboj teto, ki se je prikazala liki postavi, ki izstopi iz atenskih tapet.

»Kaj Vam pa je, draga moja?« jej je rekla teta. »Zakaj bedite tako dolgo in zakaj pred vsem plakate tako sama in to v Vaši starosti?«

Meni nič, tebi nič se je viedla k ae-čakinji in kar hlatala z očmi po začetem pismu.

»Pišete-li svojemu možu?«

»Mari vem, kje da je?« je odvrnila grofica.

Teta je vzela papir v roko ter ga jela brati. Slutila je bila nekaj podobnega in zato je tudi prinesla naočnike s seboj. Nedorložno bitje si je dalo vzeti pismo brez vsacega naj-manjšega odpora. Ni jej vzel vso energijo nedostatek dostojanstva ali zavest kake tajne krivde; ne, ampak teta jo je zasačila v tem odločilnem trenutku, ko je duh brez vsake prožnosti, ko se ne zmeni ne za dobro, ne za hudo, ko mu je vredno molčanje tako, kakor zaupnost.

(Pride še.)

rodno-poljskega krila — v stranki.

Včeraj je prinesla debata najvažnejši dogodek tega kongresa. Vršila se je debata o parlamentarnem delovanju socialno demo-kratične stranke in je s tem prišlo v razpravo vprašanje, da-li naj bo stranka zastopana v predsedništvu zbornice in pa vprašanje revizije programa. Dogodek včerajšnje debate je bil govor voditelja stare protirevizijonistiške struje.

Tekom vse popoldne se je, ki je trajala 3 in pol ure, govoril je Bebel, ki je pobijal Bern-steinovo revizionistično strujo. Njegovemu govoru so vsi sledili z veliko pozornostjo. Bebel je pobijal spremembe v strankinej tak-tiki in dejal, da, ako se že hoče kaj spre-meni, zgodi se mora to le na ta način, da bo strankina taktika še bolj energična, nego je bila do sedaj; to da je dejal tudi narod s tem, da je poslal večje število socialistov v državni zbor. To pomnoženje socialističnih poslancev pa ne spremeni parlamentarnega položaja. Vlada ima svojo večino v cen-trumu in desnici, vled česar je potrebno, da se socialisti držijo stare poti. Govornik je o-jstro napadal Bernsteina, ker se je upal priti na dan s predlogom, naj bi šel socia-listični poslanec kakor zborniški podpredsed-nik na dvor.

Kdor misli — vskliknil je govornik — da je proletarijat pozabil na cesarjevo pove-lje vojakom, naj, če je treba, streljajo tudi na očeta in brate, ne bi smel več mešati se v politiko. Potem se je Bebel obrnil proti Vollmarju, o katerem je dejal, da bi bil lahko nemški Millerand t. j. socialistični minister. A kaj bi s tem pridobili? Nič! Morali bi glasovati za vojni proračun in bi se na ta način raznaravili. Slednjič je Bebel o-jstro kritiziral vse revizionizem in njegovo bojazn, da socializem prehitro napreduje ter da proletarijat ni še dovolj zrel, da bi ustvaril novo državo. Slednjič je omenil, da bi iz proletarijata vznikli možje z občudovanja vrednimi prednostmi, ako bi slučaj socia-listični stranki dal v roke državo, kakor se je dogodilo to tudi o meščanski revoluciji.

Ustaja na Balkanu. Te dni vihra ustaja najhuje v sandžakatu Sares, kjer vodi ustaške čete Cončev. Istotako se tudi v sandžakatu Bitolj dan za dnevom vrše krvavi spopadi med Turki in Bolgari. V teh bitkah sta bila ubita ustaška načelnika Pečov in Karožov. V vilajetu Bitolj poveljuje turškim četam Našir paša.

Tudi v vilajetu Solun vršile so se te dni bitke med Turki in ustaši, ki se nahajajo v perčinjskih gorah.

V Carigradu došlo je te dni kakih 200 Grkov, ki so se ponudili turški vladi, da se bodo bojevali proti bolgarskim ustašem. Sultan je vsprejel njih ponudbo. Javlja se, da se nabirajo nove čete grških dobrovoljcev v malazijskih vilajetih.

Iz Sredca se poroča, da je bolg. vlada pozvala pod orožje tri divizije. Turški komisar je proti temu protestiral. Bolgarski minister-ski predsednik pa je angleškemu diplomatič-nemu odposlancu izjavil, da ima ta odredba defenziven in ne ofenziven značaj.

Vojaška atašėja pri angleškem in itali-janskem poslanstvu v Carigradu sta, z ozirom na vesti o splošni mobilizaciji bolgarske voj-ske, odpotovala iz Carigrada v Sredec.

Na italijanskem vojnem ministerstvu v Rimu se oporeka vesti, da je italijanska vlada odredila ekspedico 10.000 mož v Ma-cedonijo.

Tržaške vesti.

Naša šolska mizerija. Povodom vpi-sovanja otrok v šolo nam pripoveduje neki slovenski oče, da ima dve deklici v nemški ljudski šoli v ulici Fontana. Ker pa je ena deklica zaostala v nemščini, jo je hotela učiteljica odkloniti. »Učiteljica me je vprašala — nam sporoča dotičnik —, da-li znam nem-ški? Na moj odgovor, da ne znam, mi je velela, naj pošiljam otroke v la-ške šole! Ta je lepa. Mi silimo ravno zato v nemške ljudske šole, ker jih izjako teht-nih pedagogičnih in narodnih razlogov ne moremo in nečemo pošiljati v laške šole, in ker slovenskih nimamo!! Mi hočemo, da se nam otroci kaj uče, ker no-čemo imeti tepcev.

Sedaj pa nam velemodra učiteljica pri-haja z velemodrim nasvetom, naj damo svo-jega otroka tje, kamor ga nečemo dati iz važnih razlogov!! Naj nam dajo enkrat slovensko ljudsko šolo, »pa bo mir«. V

italijanske šole pa ne pošljem jaz svojih otročičev nikdar. Tako misli na stolice slovenskih starišev. Vlada naj le vzame to na znanje.

Avstrijska politika. »Slovenec« piše: V spodnji tržaški okolici mora plačati vsak vinogradnik od vsakega hektolitra vina 10 goldinarjev in 80 novčičev. To vino mu ce-nijo finančni organi, ko grozdje ni še niti zrelo, skoro jeden mesec pred trgatvijo. To svoto 10 gld. 80 nč. plačati mora tudi oni vinogradnik, ki ima potem vino za domačo rabo in ga ne proda. Če pa pripelje Italijan 1 hektoliter laškega vina v Trst ali spodnjo okolico, plača od tega hektolitra 3 gld. 80 nč., celih 7 gld. torej manj, nego slovenski domačin. In ob takih razmerah naj bi se človek čudil, če vinogradniki že premišlujejo, ali bi sem jim pod Italijo boljše ali slabše godilo?! Toda tiho o tem, ker to je »avstrij-ska politika« iz »višjih ozirov!«

Ali naj res ostanemo — »Janezi«? Pišejo nam: Ko dobivamo tako razne doku-mente iz raznih krajev naše slovenske domo-vine, imamo priliko za opazovanje, kako slo-venščino pišejo naša posvetna in cerkvena oblastva. Premnogokrat nas zaliva rudečica srama, ko vidimo, kako po nekod pačijo naš jezik, da ni podoben niti kitajščini! — Oso-bitno nekatera županstva (hvala Bogu, da so že bolj redka!) pošiljajo v svet žalostna spridevala, ki postavljajo ves naš napredek v kaj žalostno luč! Pustimo za sedaj na stran vse druge napake in govorimo le o slovenskih — Janezihi! Devetindevedeset odstotkov Slo-vencev in vsi Slovani pišejo: Ivan (ali Jan, Janko) mesto latinskega Joanesa.

Vse to pa ne more spreobrniti en del naših »Janezov«, da bi ne pisali še vedno »Janez« s trdovratnostjo, ki bi bila vredna boljše stvari.

Kakor pa da bi ne bilo dovolj »Janez-ov« že med omenjenimi oblastvi, pa jih pomnožuje še neke vrste novinstvo, ki dela to, ne iz nevednosti, ampak z namenom, da klju-bujejo onim, ki bi radi, da bi bil naš jezik čim bolj uglajen in — slovenski! Ali hočejo dotičniki res, da nas bodo drugorođci za vse večne čase smatrali za — »Janeze«?

Lep »narodnjak«! Prejelismo. V Kja-dinu na številki 54 stanuje nek Rebula Fr., katerega smo smatrali do sedaj za dobrega narodnjaka.

Ta človek, ki je doma iz Vale pri Voj-šičici, ima pri sebi 6 letno hčerko svojega brata, katero je vzel »za svojo«, ker nima svojih otrok.

Te dni je bila tu mati deklice in je pro-sila Rebulo, v svojem, v imenu domačega duhovnika in v imenu učitelja, naj da de-klicio v slovensko šolo. »Možak« je tudi ob-ljubil to in si je dal celo po nekem narod-njaku s hriba napisati ime in naslov naše šole pri sv. Jakobu. Ko pa je bil čas otroka dati v šolo, ga je lepo sproved v ulico Kandler — v laško šolo!! — Mi, ki to pišemo, se sramujemo, da imamo v svoji bližini takega figa-moža. Z-gotovljen pa naj bo, da ga bomo, od sedaj znanprej cenili tako, kakor zasluži človek, ki je izdal slovensko nedolžno kri našemu smrtnemu sovragu.

Društvo, ki se — razpušča! Društvo »Unione cooperativa per la costruzione di case a quartieri minimi« (Družba za zidanje hiš z malimi stanovanji) je sklenilo na svo-jem obnem zboru dne 30. m. m., da se razide. Ker se pa tega zborovanja ni udele-žilo zadostno število združnikov, je sklep neveljaven. Slicuje se torej novo zborovanje za torek dne 22. t. m. z isto točko dne-vega reda: razpuščenje družbe in imenovanje odbora za likvidacijo, eventualno: volitev novega predsednika in odboraikov.

Ta družba se torej razpušča, predno je začela delovati. Onemu, ki ne pozna tržaških dogodkov, se bo to čudno zdelo. Nam ne — ker vemo, kd o je spočel to družbo. Ista se ni ustanovila v namen, da se odpomore po-trebi, ki faktično obstoji, ampak ustanovila se je le v namene volilne agita-cije! Gospodovalna stranka je čutila o zadnjih volitvah krvavo potrebo, da stopi pred p. n. občinatno tržaško z dokazom, kako jej je na srečo javni blagor in kako da izlasti posveča vso svojo skrb potrebam najnižih revnih slojev.

V to jej je prišlo kakor navlaš pomanj-kanje malih stanovanj, ki je v pravo kala-miteto za revne sloje tržaškega prebivalstva. Draginja stanovanj, nerazmerno visoke stana-rine ravno za mala stanovanja najboljše ote-žujejo ekzistenčne pogoje delavskim slojem. Kdor bi odpomogel tej kalamiteti, bil bi res

največji dobrotnik tržaškim neimovitim slo-jem. To je vedela gospodovalna stranka in ustanovila je rečeno družbo, da si za zadnje volitve osveži popularnost. Bila je torej le grda spekulacija z revščino v politično-agitacijske na-mene! Na resnično pomoč siromakom z malimi in cenenimi stanovanji pa ne misli nikdo v gospodovalni stranki! Ni mislila in ne more misliti že po svoji naravi, ker je oligarhična v eminentnem pomenu te besede in buržoazijska v najslabšem pomenu besede! Pa tudi ne sme, ker so jej glavni stebri ravno denarni aristokrati in bogataši, kateri izzajo največji interes na tem, da — sta-novanja niso v ceno! To so tisti ljudje, ki porabljajo, ali bolje: zlorabljajo vsako priliko, ko so se jim troški pri hiši pomnožili, recimo, le za en odstotek, da vi-šajo stanarino siromakom za najmanje 5 od-stotkov, ki imajo torej od naraščanja davkov in javnih doklad vsikdar le — dobiček!

Da ti niso navdušeni za mala in cenena stanovanja, to je torej umevno. In po takem je tudi več nego umevno, da niso navdušeni zanje možje, ki vodijo v Trstu gospodovalno stranko. Gori rečena družba je bila torej ustanovljena le kakor limanica, na katero naj bi se lovili volilni glasovi, je bila ustanovljena le v volilno-agitacijske politične svrhe. Ni šlo torej za to, da se odpomore krvavo čutjeni potrebi, siromašnim slojem v prilog, ampak da se podaljša gospodarstvo stranke, sedaj gospodujoče v občini. Da je ta naša trditvev opravljena, priča ravno dejstvo, da se družba že razpušča, ne da bi bila sploh za-čela delovati.

To je vendar tako očito, da mora videti tudi slepec in prijeti z roko. Radovedni smo le, koliko časa še si bo tržaško občinstvo pu-ščalo trositi v oči takov pesek?!

Kam v nedeljo?! Tega nima nihče vpraševati. Vsakdo ve že: kam! Mi tržaški Slovenci se še spominjamo krasnih izletov, ki smo jih prirejali svoje dni v Devin po morju in včasih tudi po suhem. Po suhem jih prav za prav nismo preveč marali; pa včasih sila kola lomi! In če smo hoteli ostati zvesti svojim obljubam, morali smo se poslu-žiti tudi izletov po suhem. Enkrat se je zdel takov izlet po suhem kakor kako seljenje narodov. Najprej smo se zbrali na tržaškem pomolu ter nestrpno pričakovali parnika, ki bi nas imel preploviti na namenjeni kraj. Kmalu smo zagledali prihajati proti našemu obrežju brod, ki je lezel z naglico svoječas-nega nepozabljene tržaškega — »Povža«. »Risano« je počil! Razlegalo se je naenkrat po obrežju. — Nagajivci so trdili, da je »Risano« dan poprej vedel, da drugi dan počil in kmalu smo bili vsi istega mnenja z nagajivci.

Ni torej ostalo družega, nego da smo jo udarili na postajo, s postaje po železni poti v Bivijo in od tod peš — kam? **V Devin!**

Kaj pa je povzročil »Risano« s tem, da je hotel po sili počiti? Je-li sebi kaj koristil? Nič! Mi smo se takoj odlčili, še tisto leto, še enkrat v Devin! In storili smo tako! Če smo bili tedaj leta 1896. tako navdušeni za naš Devin, kako moramo biti še le danes?! Saj imamo vendar vsakako večjega povoda nego tedaj! Tedaj ni bilo še v Devinu tiste lepe palače, ki je povzročila toliko zla in gorja, takrat niso še držala devinska tlatiste tugoklone stavbe, tiste zapeljive zanjke, tiste pasti, v katero lovijo — o! narode mili! — tvoj zaklad, tvojo kri! Povoda imamo pač vsi, da se odzovemo vabilu devinske »La-dije«, katera priredi v nedeljo slavnost na korist naše protitrdnjave: Ciril Metodijeve šole v Devinu. Z veliko udeležbo moramo vspodbuditi naše zavedne Devince in jih ohrabriti za nadaljnje vstrajno delo, ki jih čaka na njih klasičnih zgodovinskih tleh. Pokazati moramo našim Devincem, da tudi mi čutimo žnjimi, da čuti za nje vse Slovenstvo Trsta in okolice!

Zatorej: dvigamo se v nedeljo v skupni falangi v lepi naš Devin, ki je in mora ostati naš. Splošna deviza bodi: v nedeljo v Devin!

Zavod sv. Nikolaja. Vspored vdselio prihodaje nedelje bo nastopni:

1. V. Parma: »Madi vojaki«, godba. 2. I. pl. Zajc: »Cmogorac crnogorki«, m žki zbor, poje pevsko društvo »Kolo«. 3. Vola-rič: »Miruj srce moje«, godba. 4. S. Grego-rič: »O posvečenju doma zavoda sv. Niko-laja«, deklamacija. 5. Farkaš: »Slavčeva pesem«, godba. 6. I. Labarnar: »Pozdrav«, poje pevsko društvo »Kolo«. 7. Saetana:

»Prodana nevesta«, fantazija godba. 8. A. H. »Čudežno jezero«, deklamacija g. Mišič. 9. Waldtäufer: »Drasča na ledu«, godba. 10. A. Nedved: »Naša zvezda«, mešan zbor, poje pevsko društvo »Kolo«. 11. I. pl. Zajc: »Duet in finale opere Nikola Šubić Zrinski«, godba. 12. H. I.: »Slovenija in njena hčerka Slovenka«, dvogovor. 13. Tidl: »Slovanska ouvertura«, godba. 14. F. S. Vilhar: »Bojna pjesma«, možki zbor, poje pevsko društvo »Kolo«. 15. Leipold: »Hrvatski dom«, godba. 16. »Dva gospoda in eden sluga«, šaloigra v enem de anju.

Razpis službe. Predsedništvo podružnice družbe sv. Cirila in Metodija na Greti razpisuje službo postrežnice za otroški vrtec na Greti. Pismene ponudbe je doposlati predsedništvo do nedelje, dne 20. t. m.

Godba na velikem trgu. Nocoj bo svirala vojaška godba na velikem trgu in sicer prične ob 6. uri in pol zvečer. — Na programu med drugimi točkami sta tudi intermezzo iz opere »Ksenija« našega skladatelja Parme in Zajčev duet in finale iz opere »Nikola Šubić Zrinski«.

Štipendij. Z začetkom šolskega leta 1903—1904 je razpisan letni štipendij 300 K iz ust-nove »I. B. Moser« za tukajšnje dijske, ki se posvečajo glasbi ali umetnostnemu sluharstvu. Štipendij poželci municipalna delegacija. — Prošnje je uložiti do 10. oktobra.

Iz-pred naših sodišč. Mesar Angelo Rodella odgovarjati je moral včeraj pred tukajšnjim deželno sodiščem radi sleparjenja na tehtnici v svoji mesnici. Dne 4. junja t. l. je namreč magistratna ogledovalna komisija prišla v Rodellovo mesnico in našla pod tehtnico prilepljen 52 gramov težak košček mesa, vsled česar je bil vsak kučevalec, kateremu je bilo na dotičnej tehtnici tehtano meso, za 52 gramov opeharjen. Komisija je o tej slepariji sestavila zapisnik ter ga izročila državnemu pravdniku v nadaljnje sodno postopanje. Pred preiskovalnim sodnikom se je Rodella opravičeval, da se je dotični košček mesa slučajno prilepil, komisija pa je konstatirala, da je bilo meso tako previdno izrezano in pod tehtnico prilepljeno, da kupčevalec niso mogli tega zapaziti. Vseled tega je Rodella na včerajšnji razpravi spremenil način obrambe in dejal, da je dotični košček mesa prilepil norda njegov vajenec o njegovi odsotnosti, kar je pa državni pravdnik pobijal z motivacijo, da vajenec ni mogel tega storiti, ker od sleparjenja s tehtnico ni imel koristi vajenec, marveč gospodar in ker se je gospodar nahajal pri tehtnici, ko je komisija zasledila sleparijo. Sodni dvor je Rodello spoznal krivim in ga obsodil na dvamesečno jčo. — Branitelj dr. Breitner je proti razsodbi prijavil nčustno pritožbo.

Tajnostna smrt nekega Tržačana na Nemškem. V reki Isar na Bavarskem našli so dne 29. avgusta t. l. truplo nekega gospoda, ki se je tri dni poprej na policiji v Monakovem izdal za Jakoba Mattili, tovarnarja piva, rojenega v Trstu. Dodal je še, da govori italijansko, nemško, angleško in španjolsko ter da je bil 15 let v Ameriki, kjer si je pridobil veliko bogastvo. Monakovska policija doposlala je dotične listine tukajšnji policiji, da bi poiskala Mattiljeve sorodnike.

Mrtvo trupeice v plamenu. V hiši 6. v ulici Donata se je pripetil včeraj presretno d' godek, kateremu so sledili grozni prizori. Tam bivajočima zakonikoma Karis je umrlo 4-mesečno dete mškega spola. Trupeice otročka je bilo položeno na mal mrtvaški oder in čuvala je je mati v svoji veliki žalosti. Slednjč pa je morala tudi ona dati naravi, kar zahteva ista od vsacega bitja: premagal jo je spamec. Mej tem pa se je zgodilo, da je od ene sveče, ki je dogorevala in se je menda tudi nagnila, pala iskra na pajčolan, ki je pokrival mrtvo dete. V tem se je mati zbudila in videla je — truplo v plamenu! Začela je neznanski kričati. Prihitel so bližajiki. Eai so skušali ugasiti ogenj, drugi pa so bežali klicat gasilce. Mej tem pa so zgorele esa roka in ena noga in ena stran obraza. Bil je res grozen prizor. V svojem obupu se je mati hotela vreči skozi okno. Prihiteli gasilci so pogasili ogenj. Vest o tem dogodku je silno razburila prebivalstvo v onem delu mesta. Nabralo se je toliko ljudij, da je moralo posredovati redarstvo.

Tihotapljenje tobaka. Vest o kaznih radi tihotapljenja svačie, priobčeno v včerajšnji številki našega lista, popraviti moramo

v toliko, da kavarnar Fran Zakrajšek ni bil kaznovan, marveč je v slučaju neiztirljivosti od natarjev Gobbo-ta, Pasuttija in Zaleskoste proglasen odgovornim za poplačilo 8000 K globe za vsakega od prvih dveh ter 598-40 K globe za tretjega.

Tatovi so ulomili minolo noč v neko stanovanje h še št. 5. na Barriera vecchia. Tatovi (ali tat) so odnesli le 20 K iz neke miznice. Nekoga, na katerega leti sum, je redarstvo že prijelo.

Vesti iz ostale Primorske.

× »Los vom Apfel!« Minoli teden so hodili po Dornbergu na Vipavskem nemški inženirji. Elen imed njih je zlezel na jabloano obirat jabolka. O pogledu na lepa jabolka se je pa tako razvnel, da je začel kar na ves glas klicati: »Heil! Los vom Rom!« A v tistem hipu, ko je to izgovoril, se mu je ulomila veja, in »heilovec« je pal kakor je dolg in širok na tla! Ko so pričujoči to videli, so se smejali, eden pa je zakričal: Ne »los von Rome«, ampak: »Los vom Apfel!« Heil!

Vesti iz Kranjske.

* »Slovensko planinsko društvo v Ljubljani.« To velečas užno, res delavno in po pravici mnogo hvaljeno društvo bo dne 10. in 11. oktobra praznovalo desetletnico svojega obstanka.

* Katoliški dom v Ljubljani bo dne 7. oktobra prodan na dražbi. Cenjen je na 136 000 K. Najmanjši ponudek, pod katerim se poslopje ne proda, znaša 68000 K.

* V prvi razred mestne realke v Idriji se je vpisalo letos 55 dijakov, v pripravi razreda pa kakih 40. Zavod bo imel, letos tri razrede in pripravljalni tečaj. Poučevalo bo 10 učnih močij. Danes se je vršilo otvorjenje novega poslopja.

Naj povemo še, da Idrija skoro dobi električno razsvetljavo. Do konca tega meseca že bo dovršeno instaliranje in napeljava žic.

* Nemci v Ljubljano, Slovenci iz Ljubljane. »Slovenec« pripoveduje, da pride k neki znani ljubljanski tvrdki — ki (še se ne motimo) mnogo inserira tudi po slovenskih listih, ki torej tudi Slovencem ponuja svoje blago — kakor poslovođja nekov fanatični Nemeč, ki se je o poslavljanju iz Maribora ponašal, da bo znal biti tudi v Ljubljani »riickensteife«, to je: neuklonljivega nemškega hrbta. »Slovenec« vsklika: »Slovenski trgovski pomočniki morajo na tuje, nemški pa se vabijo v Ljubljano, da mno- žijo nemški živeli! La tako naprej! Ljubljanske tvrdke naj vseprejemajo nemške pomočnike in bela Ljubljana bo kmalu črnorudeče rumena«.

Ne bo tako hudo ne. Ljubljanski Slovenci imajo izborno zdravilo za take tvrdke, samo rabijo naj je vedno in dosledno. V evidenci naj imajo take tvrdke in izogib ljejo naj se jih previdno. Bodo kmalu videli, za koga se odločijo te tvrdke: ali za heilovske poslovođje, ali za slovenske — odjemalce. Pa vsaj smo Slovenci sploh veliko premehki v tem pogledu!

Vesti iz Štajerske.

— Odbor »Slovenskega društva«, tega političnega društva za Spodnje Štajersko, je sklenil v svoji zadnji seji resolucijo, ki pozivlja deželne poslance, naj pridržanje tretjeletnikov spravijo v razgovor v deželnem zboru. Protestujejo naj najostreje proti tej odredbi, ker je po istej naše ljudstvo na Štajerskem — ker se sestavlja iz poljedelcev in vinogradnikov — najhuje prizadeto.

Vtisi iz Hrvatske.

Bilo je za časa, ko so ravno jenjavali hrvatski nemiri, ko sem bil šel na Hrvatsko. V Zagrebu obiskal sem prijatelja, katerega sem dobro poznal iz gimnazije, da je »nemiren« duh, pa sem mislil, da mi bode znal veliko povedati, ker bil sem prepričan, da je bil med prvimi (pozneje sem zvedel, da je bil med prvimi, ki so bežali!), ali vee, kar mi je pripovedoval, so bili sami izbruhli sovražstva proti Srbom in zasmehoval je one, ki so govorili o bratski ljubezni, one, ki so hoteli delovati skupno proti Mongolom in z vso silo mi je dokazoval, da so Srbi Hrvatoma večji sovražniki, nego Nemci in Madjari, da je tukaj o slogi neumno govoriti itd.

Ker takega klepetanja nisem mogel poslušati, poslovil sem se na kratko in odšel v neko kavarno v Ilici. Mislil sem, da bom

slušal kje kako pametno besedo, ali bilo je isto: Zabavljali so na Srbe!

Vlak me je vozil proti jugu in skozi okno sem gledal iz vagona na Zagreb, ki se je svetil v plinskem svetlu. Gledal sem na kulturno in politično središče naših bratov, kjer je vse navdušeno za Franka. — Zagreb je trdnjava prodanega Franka — in zato ga tudi ima vladina stranka v rokah! Ali ni to žalostno, da Hrvati niti glavnega svojega mesta, svojega kulturnega in političnega središča, ne morejo osvojiti? — — — A kedo je kriv? Frank, oziroma one male dušice, ki ga imajo za Boga, ki ga držjo za najpoštenega politika hrvatskega in kateri se zadovoljuje s praznim kričanjem ter so srečni, da imajo človeka, »ki tako brezobzirno« napada na Srbe in na one »izdajalce« realiste in Slavosrbe, ki ne znajo za narodni ponos — — — Za Franka sem rabil izraz: prodan, ali mislim, da to ni prav, ker Žid ne more zatajiti take narodnosti, ker hrvatske nima. Frank je premenil svojo vero, ker mu to nosi, on se drži za opozicijskega in za Hrvata, ker mu to nosi, a z vlado piha zopet po tiho v sti rog, ker mu to nosi — — — Žid je povsod Žid, kamor pride!

Na Ogrskem so bili nemški stebri, dokler je zladala tam Avstrija, a sedaj so stebri Madjarstva. Pride Schwarz v Budimpešto in vpraša, kako se pravi besedi »schwarz« madjarsko. Ko mu povejo »f.kete«, kupi za krono kolek in prosi, da bi se mu ime spremenilo v Fekete. In hrvatski »čisti« se ne morejo dovolj načuditi Frankovi bistroumnosti, njegovi »krasni ideji«, da more biti tudi Žid Hrvat — — — Neki prijatelj, realista, mi je pozneje enkrat rekel:

»Pa tako багаžo (Žide) da bi mi vsprejeli v naš narod — — — ?!«

Pristaši »čiste« stranke prava niti slisati ne morejo o slovanstvu. Oni poznajo samo Hrvate, ali Slovanov ne marajo. Ruse zaničujejo bolj, kakor Nemci in Madjari — Sploh, njim je glavno, da imajo Hrvati slavno zgodovino in da imajo, svoje državno pravo. — Kako pozitivno delo — Bog obvari! V Gospiću je nekdo hotel vstanoviti posojilnico (ki bi bila velike koristi za kmetsko prebivalstvo) in na enkrat so bili po koncu vsi »čisti« patrijotje, ker imajo nekako posojilnico, katera jim nosi lep dobiček. Malo je čudno, ali tudi resnično je, da so tukaj naravnost rekli, da se s tem ne marajo pečati, da tega ni treba, da treba izvojevati najprej finančno samostalnost in potem bo Hrvatoma dobro — kdo bi še tu za kmeta skrbel — — — ?! Mora se vedeti, da so v Gospiću tudi sami »čisti« in da tam izhaja »Hrvat«, njihovo glasilo, ki zna zelo glasno vpiti na Srbe, a na one uboge kmete (tam je grozna mizerija), ki bedo trpijo, ne misli — — —

Ni ga hrvatskega društva, kjer ne bi bilo Židov, a posebno v Zagrebu in v Karlovcu je vse polno takih »s krivimi nožicami in zakrivljenim nosom«. V sokolskih društvih so Židje, ki potem na javnih slavnostih v sokolski obleki nemško kramljajo. — — — Sokoli in nemško govorjenje!

Niti opozicija hrvatska ni dovolj delavna! Drugod imajo poslanci navađo, polagati pred volilce račun o svojem delovanju, a hrvatski opozicijskinci stopijo pred narod, kadar potrebujejo mandat in potem se 5 let ne zmenijo za volilce, dokler ni treba zopet po mandat — in potem se čudijo, da je narod tako malo zavelel, da proda svoj glas za golaš in eno pivo — — — Poučevali bi ga naj, da bo vedel, za kaj se gre. Razun tega je med opozicijskinci tako servilnih ljudij, da izročajo banu take adrese, kakoršnih mu niti madjaroni ne marajo izročati — — —

Opozicija je obljubila delati shode po celi zemlji, pa kaj je storila? — Na Hrvaškem se nihče ne makne, gospoda poslanci so preveč komodni, da bi zahajali med narod in ga učili. — — —

Pojavila se je nova, mlada struja (realisti, katerim je organ reški »Novi list«), katera zahteva pozitivnega dela, a ne praznega govoričenja in sedaj napada na njo »Hrvatsko pravce«, to glasilo — »najradikalnejše« stranke, da so izdajalci in Bog ve kaj, a Radiću, temu navstrašenemu učitelju naroda, ki je zaradi svojega patrijotizma več zaprt nego na svobodi, ne pravijo drugače, kakor »onaj zloglasni Radić« — — — m—p.

Brzovajna poročila.

Cesar Viljem na Dunaju.

DUNAJ 18. (B) Cesar Viljem je dospel danes predpoludne ob 9. uri 30 minut predpoludne na južni kolodvor. Proti 9.

uri je dospel cesar Fran Josip na kolodvor. Mejpotoma je bil predmetom prisrčnih ovacij množice. Cesar Fran Josip je nosil uniformo nemškega generalfeldmaršala. Cesar Viljem pa je imel na sebi uniformo c. kr. generala konjice. Ko jo vlak vozil na postajo, je godba svirala prusko himno. Vlada- rja sta se pozdravila nenavadno prisrčno, se objela in poljubila trikrat in si stiskala roke. Na to je cesar Viljem pozdravil navzoče nadvojvode in so mu bili predstavljeni razni dostojanstveniki. Ko sta se vladarja pojavila pred kolodvorom, ju je ogromna množica viharno pozdravljala. Stopila sta v voz in se odpeljala v cesarski dvorec. Po vsej poti so čete, z zastavami in godbami, tvorile špalir. Bilo jih je vsega skupaj: 23 $\frac{3}{4}$ batalijona pešcev, 18 eskadron konjice in 10 baterij. Mesto je bilo praznično odičeno. Na trgu pred južnim kolodvorom, na Karlovem trgu in pred vnanjimi vratmi cesarskega dvorca so bili prirejeni slavoloki. Po vsej poti so bili postavljeni drogi, oviti lorvorjem. Monarha sta se vozila na cesarski dvorec ob viharnih hoch klicih množice. Cesar Viljem se je zahvaljeval neprestano.

Ko je sprevoz dospel do vnanjih vrat dvorca, sta bila razobešena praporja obeh vladarjev in gromeli so topovi. Na cesarskem dvorec so p zdravili cesarja Viljelma: nadvojvodinje, minister za vnanje stvari grof Goluchowski, členi avstrijskega ministerstva z dr. Koerberjem na čelu, grof Khuen-Hedervary in razni drugi civilni in vojaški dostojanstveniki.

DUNAJ 18. (B) V članku, posvečenem nemškemu cesarju izvaja »Fremdenblatt«, da je zveza med Nemčijo in Avstro-ogrsko postala v tradicijo in da je prijateljstvu mej obema vladarskima hišama zahvaliti blagoslovljena mirovna leta. — Splošno je pripoznana pomembnost tega prijateljstva in trozveze za svetovni mir. Sedanji obisk nima nikakega oficijelnega značaja. Samo ob sebi umevno pa je, da oba vladarja porabita ta sestanek za razgovor o sedanjem položaju. To dokazuje tudi navzočnost nemškega kancelarja grofa Bülowa.

Dve mest v plamenu.

LVOV 18. (B) Mesti Złocz w in Monasterszyska sti od včeraj v plamenu. V Złocz wu je zgorelo 500 hiš in več ljudi.

Gospodinj, pozor! Velika priljubljenost Kathreinerjeve Kneippove sladne kave, ki se je že leta in leta izborno obnesla povsod, provzročuje vedno nove, manj vredne posenke. Da se jih obranite in se izognete škodi, zahtevajte vedno le »pristno« Kathreinerjevo kavo in si pri nakupovanju natančno oglejte vsak zavoj, ali sta na njem slika župnika Kneippa kot varstvena znamka in ime Kathreiner.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.
Lastnik konsorcij lista »Edinost«.
Natisnila tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X Svoji k svojim! X
X ZALOGA X
X pohištva X
X dobro poznane X
X tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan) X
X vpisane zadruge z omejenim poroštvom X
X prej Anton Černigoj X
X Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) X
X št. 1. hiša Marenzi. X
X Največja tovarna pohištva primorske dežele. X
X Solidnost zjamčena, kajti les se osuši X
X vto nalašč pripravljenih prostorih s tem- X
X peraturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, mo- X
X dernal sestav. Konkurenčne cene. X
X Album pohištva brezplačno. X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X Tovarna pohištva X
X Aleksander Levi Minzi X
X ulica Tesa št. 52. A. X
X (v lastni hiši) X
X ZALOGA: X
X Piazza Rosario (šolsko poslopje). X
X Cene, da se ni bati nikake konkurence. X
X Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi X
X po posebnih načrtih. X
X Quartovan cenik brezplačno in franko. X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premoženje pri požarnih škodah po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnorošne namene.

Prodaja manifakturnega blaga

SALARINI

v ulici Ponte della Fabbra št. 2.

in podružnica

„alla città di Sondra“

ulica Poste nuove št. 3. (Brunerjeva hiša.)

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke. Moške obleke od 6.50 do 24 gld.; za dečke od 4 do 12 gld. Jopiči iz snovij od 3 do 8 gld. Hlače iz snovij od 2-4 gld. ravno take iz najfinejših volne od 4.50 do 8 gld. Velik izbor finih površnikov v barvah od 8 do 24 gld. Volnene obleke za otroke od 3-12 let od 2.50 do 9 gld.; isti iz platna od 1 do 5 gld. Haveloki (Loden) za moške, dečke in otroke po zelo zmernih cenah. Hlače od moleskina za delavce (iz lastne predilnice v Korminu). Močne srajce lastnega izdelka po 1.20 gld. Zaloga jopičev Orleans, platna, črne in barvanega satena za pisarniško osobe.

Bogat izbor snovij za moške obleke toli na meter koli za naročbe po meri, koje se izvrše v slučaju potrebe v 24 urah.

JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom -

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovso in otrobi. Razpošilja naročeno blaga tudi na deželo na debelo in drobno po jako nizki ceni.

- - - Gospodarsko društvo na Kontovelju - - -

sprejme krčmarja

nastop 28. oktobra t.l.

natančnejša pojasnila pismeno ali ustmeno pri odboru.

POTNIKOM V GORICO
se priporoča v obisk

KAVARNA -
- CENTRAL

v Gorici na Travniku
(Piazza Grande.)

Naznanilo.

Podpisani naznanja cenj. občinstvu, da sem cene olja znižal in sicer prodajam:

Olje za luč	liter po	28 nvč.
Jedilno olje		34 »
» » boljše		36 »
» » najfinejše II.		40 »
» » I.		44 »
Namizno olje		48 »
» » boljše		52 »
» » iz Ženeve		48 »
» » iz Bari		48 »
» » iz Aixa		60 »
» » iz Nove		68 »
Milo za kuhinjo	od 18-22 nvč.	
» » pranje	26-30 »	

Velik izbor toaletnih mil, škroba, sveč, kisa, voščila, vžgalic, sode in drugih potrebščin za perice.

Posilja tudi na deželo po pošti ali železnici od 5 klg. naprej.

V zmišlu gesla: **Svoji k svojim!** se priporoča

IVAN MILLONIG

Trst, Trg Barriera vecchia št. 2.

Tržaško podjetje

Vacuum Cleaner

Telefon 1735. Via dell' Istituto 1. Telefon 1735.

Edino korenito čiščenje tapetov, nazidnih snovij, prevlečenega pohištva itd., ne da bi bilo treba izteptati vsled česar za blago večje trpežnosti.

Čiščenje se vrši se sesaljško VACUUM.

Sprejemajo se čiščenja za cela stanovanja, ne da bi bilo treba blago prenašati; v slučaju potrebe se čiščenje izvrši v lastnem skladišču.

Jako ugodne cene tudi z naročbo.

Posojila

ne manjše od 10.000 kron

na hiše, zemljišče, dedščine

KAROL OFNER

Ulica Caserma št. 6. - TRST. - Ulica Caserma št. 6.

(Posredovalci izključeni).

Rudolf Aleks. Varbinek

zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu

in okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugih vrst iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli

CORSO 8.

Velikanski dohod za jesenski čas.

Zaloga galoš.

Obuvala za gospode

črna, angleška po gld 3.20, rumena,

po gld. 3.50

Specijaliteta ubuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po gld. 3.30

nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.80

Naročbe po meri.

— CENE NIZKE. —

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?

— Grem kupit par čevljev!

— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

30 malih stanovanj z eno sobo in kulinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1-2 in 5-7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, registorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Enoletni prostovoljci zamožejo biti v vojaški krojačnici N. meth ulica Gepa št. 15. I. nadst. po vojaških predpisih oblečeni.

Za pouk v neškem in francoskem jeziku diplomirana gospodična priporoča se za učenje teh dveh jezikov kakor tudi slovenščine in glaso irja. Govori tudi italijansko. Naslov pove uredništvo „Edinosti“.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell' Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm

po K 2. — □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Sodar prodaja veliko partijo novih in rabljenih sodov od 30 do 900 litrov. Ulica dei Moreri št. 106 v Rojanu.

Z dnem 20. septembra tudi na sejmu v Kopru.

Iščem v Trstu

v bližini glavne pošte s 1. oktobrom meblvano sobico s posebnim vhodom, ako mogoče s hrano. Pogoji naj se pošiljajo do 20. t. m. na naslov: Svetozar Koser, c. k. poštni praktikant, Mokronog, Dolenjsko.

Trst, Corso 28.

G. DOPLICHER

Velika zaloga klobukov in čepic vsake vrste

od gld. 1.50 do 3.50.

Poprave in moderniziranje se izvrši najtočnejše.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu šrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Esompt in inkasso menic.

Daje predjume na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Bor na naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.